

"לדורות" סיפוריהם של ניצולי השואה החיים בישראל

שאלון לרישום קורות ניצולי השואה

איסוף סיפוריהם של ניצולי השואה הוא אחד המרכיבים החשובים ביותר בשימור הזיכרון ובהנחלתו לדורות הבאים. לכן, המידע על קורותיהם של הניצולים חיוני מאוד לחוקרים ולבני הדורות הבאים. בעזרת מידע זה אפשר יהיה להכיר את הסיפורים הפרטיים המרכיבים את התמונה הרחבה של תקופת השואה. לסיפור האישי שלכם יש חשיבות לאומית, מחקרית וחינוכית. אוסף הסיפורים מפורסם באתר אינטרנט מיוחד שכתובתו www.ledorot.gov.il

שם משפחה ושם פרטי כיום

שם משפחה: חיימוביץ'	שם פרטי: נתן
---------------------	--------------

פרטים אישיים לפני השואה ובתקופתה
במידה והשאלה אינה נוגעת אלייך, אין צורך לענות עליה

בלועזית Haimovici		שם משפחה איתו נולדתי: חיימוביץ'
שנת לידה: 1933	מין: זכר	שם פרטי איתו נולדתי: נתן
ארץ לידה: רומניה		עיר לידה: יאסי
שם פרטי ושם נעורים של האם: זיסלה סוזנה הרשקוביץ		שם פרטי ושם משפחה של האב: מאיר ברקו חיימוביץ'
ארץ המגורים: רומניה		מקום מגורים קבוע לפני המלחמה: יאסי
חבר בארגון או בתנועה: (בית"ר, השומר הצעיר, בני עקיבא) השומר הצעיר		השכלה/תואר אקדמי לפני המלחמה: (יסודי, תיכון, אוניברסיטה, ישיבה) תיכון
מקצוע לפני המלחמה: (תלמיד, סנדלר, מורה) תלמיד		מקומות מגורים בתקופת המלחמה: לספיץ, רומן (שם העיר או האזור ושם הארץ)
בלועזית		במידה והיית בגטו, ציין את שמו
בלועזית		במידה והיית במחנה עבודה או מחנה ריכוז, ציין את שמו
תאריך השחרור:		המקום בו נודע לך כי הנך אדם חופשי:
ציין מקום אליו חזרת לאחר השחרור		במידה והיית במחנה עקורים ציין את שמו (מחנות פליטים שהוקמו לאחר המלחמה בעיקר באוסטריה, גרמניה ואיטליה)
במידה ועלית באניה, ציין את שמה		במידה והיית במחנות מעצר בקפריסין, ציין ממת' עד מתי
טרנסילבניה		שנת עליה: 1950

אנא ספרי/ על קורותיך לפני המלחמה

(ציוני דרך: הבית בו גדלת, בית הספר, חברי ילדותך; במה עסקו הוריך, המשפחה המורחבת, חגים ומאכלים)

לפני המלחמה היה להורים שלי ח'אן, דבר שהיום נפוץ במחוזותינו ומזכיר את מה שהיה לנו שם, גם בשם. מדובר בחצר ענקית, סגורה, שהאיכרים היו מגיעים לשם בלילה עם עגלות וסוסים והיו סביב החצר חדרים- ולמי שהיה יותר כסף היה ישן בחדרים. שם נולדתי, ביאסי שברומניה. השנים שהן מתחילים זיכרונותי היו שנים טובות של ילדות נעימה. למשפחתי הייתה כרכרה ואחרי הצהריים היינו נוסעים עם אמא ומריה, העוזרת שהיה לה חדר קבוע בח'אן, מחוץ לעיר, לפארקים. היו שני פארקים בקצה העיר והם עדיין קיימים שם- פארק קופו ופארק וידרשקו. בקיץ היינו נוסעים לנהר פרוט, בגבול בין רומניה לרוסיה- כיום מולדובה. כל זה עד שנת 1939, אז התחיל הפאשיזם וברומניה הוקם ארגון נאצי שנקרא הלגיונרים. עד סוף שנת 1939-1940, החיים לא היו קלים. כשלאבא לא ניתן להמשיך לעבוד בח'אן, כי החרימו לו אותו, הוא פתח עם חבר מסעדה- קורצ'ומה- מקום ליד השוק שבו האיכרים שבאו לשוק שותים קצת יין, משקאות, קצת נקניק ונשנושים.

נא ספרי/ על קורותיך בזמן המלחמה

(גירוש, גטאות, מחנות וצעדות מוות, במסתור או בזהות בדויה ושם בדוי, פעילות ותפקידים במחתרת, השתתפות בבריחה או בהתנגדות, האנשים שהיו בסביבתך בגטו או במסתור, במי נעזרת או אולי למי עזרת):

הצרות הגדולות התחילו ביולי 1941. אני זוכר שזה היה ביום ראשון, עברו חיילים מהצבא הרומני שהשתייכו לל'נדרמיה בכל הבתים ביאסי שהיו שייכים ליהודים, היה ברור לכל איזה בית הוא בית בו שוכנת משפחה יהודית ואיזה לא, ואז אמרו שכל הגברים צריכים להתייצב בחצר הגדולה של בית הספר כדי להירשם לעבודה. הידיעה עברה מפה לאוזן והגברים הלכו, והחיילים הם דפקו על דלתות הבתים כדי לוודא שכולם יצאו. באותו יום, עוד בבוקר, גם אבי הלך. שם בתוך החצר היו גם שוטרים מהפוליציה, ואחד מהם הכיר את אבא מהשוק. הוא היה נכנס למקום של אבא ואוכל שם בלי כסף. הוא ניגש לאבא בשקט ואמר לו "תנסה לברוח מפה". אבא נכנס לשירותים של בית הספר ויצא דרך החלון. הוא ברח לחורשת חצים שהייתה מאחורי הבית שנו. מחשש שיבואו לחפש אם נשאר מישהו, מה שבאת קרה עוד בצהריים, והוא נשאר בחורה שבוע או שבועיים ואנחנו הבאנו לו אוכל.

כל אל שהתאספו שם, בחצר בית הספר, לא חזרו. מהמשפחה שלי היו שני אחין של אבא, בגילאי העשרים. אח של אמא היה בן ארבעים ונשוי וגיסה של אמא עם הבן שלו שהיה בקושי בן 15. היו שם אלפים מבית הספר וממקומות אחרים מהם ריכזו אותם, הובילו אנשים בשיירה ברגל לכיוון הרכבת ושם העמיסו אותם בקרונות משא בלי חלונות. דחפו הרבה אנשים עמידה בקרון וסגרו את הדלתות, הכניסו אותם עד שהם נחנקו. בתקופה הזו לא היה בית ספר.

אמא דיברה עם אחותה שגרה בעיירה לספיץ שנבוא אליה עד יעבור זעם. בלילה השכרנו מישהו עם עגלה וסוסים- את העגלה שהייתה לנו כבר החרימו- ויצאנו עם בגדים וקצת רהיטים, כל מה שעדיין לא החרימו. דודי היה קצב, הייתה להם חצר עם פרות, משק קטן, אז שם לא היו בעיות של אוכל אך אחרי חודש או חודשיים הודיעו שעל כל היהודים לעזוב את העיירה. שמנו את כל מה שאפשר על העגלה של הדודים, אחותי ואני וששת ילדיהם היינו על העגלה וההורים הלכו לידנו. עזבנו את לספיץ בשיירה של עוד אנשים. הגענו לעיירה דוכובי בה שהינו כשבוע ומשם המשכנו לעיר רומן. בזמנים האלה של הנדודים לא הייתה פרנסה, היה קשה.

חזרנו בסוף שנת 1941 רק מתי שהוריו של אבא, שנשארו ביאסי, הודיעו שכבר שקט. מהקטסטורפה שהתחוללה לא ידענו, ולמי שהיה רדיו המכשיר הוחרם.

בשנת 1942 כאשר התחיל בית הספר, אני עליתי לכיתה ב' אבל זו לא הייתה חזרה לשגרה. ידענו שהתחילה מלחמה. תחילת 1943 ראינו את הצבא הגרמני שהולך לכיוון רוסיה. שמענו את ההפגזות בין הצבא הרוסי והגרמני. ראינו את הנפילות. היו שלושה ימים של קרבות בתוך העיר. ביאסי היו כמה בתי חולים וראינו חיילים שחזרו פצועים. אבא עבד אצל הגרמנים. הם בנו האנגר גדול עם מכבסה ליד תחנת הרכבת והיו מביאים לשם גם בגדים של חיילים שנפצעו, מנקים ומסדרים. לפעמים היה לוקח אותי לשם. הוא עבד שם כחצי שנה. באותה תקופה היה צריך אישור כדי ללכת ברחוב, היינו חייבים ללכת עם הטלאי הצהוב, לפני עשר בבוקר אסור היה לעשות קניות ואחרי עשר בלילה היה עוצר ליהודים. היית יוצא רק אם היית מוכרח, גם כדי לבקר דוד או קרוב משפחה הייתי הולך עם אבא וילדים היו זורקים עלינו אבנים ומקללים אותנו במילה "ג'יד". ניסינו להיות כמה שפחות ברחוב. התחילו השמועות לגבי האנשים שנלקחו לעבודה, לא ידענו מה שקורה סביבנו וסבלנו אף יותר מהרומנים ומהפוגרומים.

אנא ספרי/ על קורותיך מתום המלחמה ועד עלייתך לארץ

(השחרור וחזרתך הביתה, חייך אחרי המלחמה, העפלה/ עליה):

בקיץ 1944 נגמר כיבוש הרוסים אצלנו, נגמרה המלחמה. ב-1945 אני הייתי בן 12 והצטרפתי לשומר הצעיר, עם השליחים. למדנו שירי ארץ ישראל, ניתנו לנו הרצאות, למדנו קצת יותר על פלסטינה, מהי ומה נעשה בה. נסענו, הנוער, להכשרה בחווה בבוקרשט.

השנה כבר 1947 ואנחנו הרגשנו שאחרי שסבלנו, כל המטרה הייתה להגיע לארץ, למקום שלנו בו לא ירדפו אותנו. ההורים, כל זמן שהפרנסה הייתה בסדר מבחינתם נשארו. ברגע שהרוסים נכנסו והביאו איתם את הקומוניזם, התחילו שוב רדיפות, עצירות וחקירות נגד היהודים. הם עצרו את כל המפלגות הציוניות. אסור היה שיהיה עסק פרטי. אבא נאלץ לסגור את המסעדה ועבר לעבוד בקואופרטיב כמוכר, מחסנאי ומסדר סחורות.

בשנת 1948 הגשנו בקשה לעלייה. לקח לנו שנה עד שהצלחנו לעשות פספורטים ורק בשנת 1950 קיבלנו את האישור המיוחל לעלייה. נסענו ברכבת מיאסי לבוקרשט ומשם לעיר הנמל קונסטנצה. כל שבוע הייתה האוניה טרנסילבניה מפליגה משם לחיפה ובכל הפלגה היו עליה 3000 איש. מותר היה לכל אדם לקחת איתו ציוד במשקל 40 ק"ג, ובלי דברי ערך אלא רק ביגוד. שלחנו שני ארגזים לארץ וביד לקחנו חפצים ליום-יום. ישנו שלושה ימים על הסיפון, היה חדר אוכל, היו תנאים אנשיים.

נא ספרי/י על חיך בארץ

(תחושותיך בעת עלייתך ארצה, פעילותך הציבורית או התרבותית, המשפחה שהקמת, המסר שברצונך להעביר לדורות הבאים):

הגענו לארץ בספטמבר, זמן החגים. מחיפה לקחת אותנו לעתלית, שער העלייה, למחנה מעבר, שם עברנו בדיקות רופאים, מקלחת DDT, עשרה ימים נשארו שם בהסגר. הלכנו ברגל מהמחנה כדי לראות את העיר.

במשאיות העבירו אותנו לפרדס חנה, לא סיפרו ולא שאלו מה כל אחד רוצה ומה המקצוע. הוריי לא ידעו עברית, אני ואחותי למדנו קצת בתנועה. בבית העולם הרגשנו שאנחנו פליטים, בלי כסף ובלי אף רכוש שהרי לא נתנו להוציא שום דבר מרומניה. קיבלנו אוהל, מיטת ברזל ושתי שמיכות לכ"א. השירותים היו פתוחים. הגענו מאורח חיים תרבותי לדבר כזה. אחרי שבועיים עברנו למעברה, גם היא בפרדס חנה, לצריך מבד. לא היה כל כך נעים בתוך הצריך.

החורך בין 1950-1951 היה מאוד קשה. היה שלג בתל אביב וכולם התלהבו, ואנחנו שהגענו מהשלג ממש לא הבנו את ההתפעלות. בבית העולים הייתי עומד בתור ומקבל אוכל בצלחת. כשעברנו למעברה אחותי ואמי נשארו ב"בית" ואני ואני הלכנו לעבוד בפרדס. בשעה 7:00 בבוקר הלכנו למרכז המושבה, ליד הדואר, ושם היו מנהלי עבודה שהצביעו על מי שנראה להם שילך לעבוד. נתנו שק, מספריים, והסבירו מה לעשות, ואם היית בסדר והיו רואים שמילאת ארגזים אז היו אומרים לך לחזור גם למחרת. הרווחנו לירה וחצי ביום עבודה וכך היה לנו כסף לקנות לעצמנו מצרכים במכולת שפתחו במעברה.

בגיל 18 התגייסתי לצבא. שירתי בצריפין, שם גם עשיתי את הטירונוט. היינו הרבה עולים חדשים מרומניה במחנה אז הרגשנו בחברה, אפילו כשיכולנו לצאת הביתה העדפנו להישאר מלחזור למעברה. בזמן השירות למדתי לנהוג וקיבלתי רישיון צבאי ועד סוף השירות כבר הייתי נהג מדופלם. השתחררתי בראשון לאפריל 1954, אחרי שירות של שנתיים וחצי- כך עשו באותה תקופה. בזמן שירותי בצבא בנו שיכונים בפרדס חנה והוריי עברו לגור שם. זה באמת היה שינוי גדול, שיהיה לך תא שירותים משלך! אחותי התחתנה כשהייתה בת 17, ובתום השירות גיסי, שהוציא רישיון למונית, הציע לי לעשות את אותו הדבר כי כבר לא הייתה פרנסה בעבודה בשדה או בבניין. עבדנו ביחד, הוא ביום ואני בלילה, וככה מכירים נהגים אחרים ואת העבודה. גרנו ביפו, אני במעון לחיילים משוחררים. עבדתי במונית כשכיר ומשם התקדמתי ובשנת 1962 קניתי דירה בבת ים ביחד עם ההורים.

אבי נפטר צעיר מאוד מסרטן ריאות. הוא סבל מאוד מברונכיט ותנאי החיים בשנותיו האחרונות לא הקלו את המצב. אני התחתנתי בשנת 1965 ואשתי עברה הרבה טיפולים עד שנולדה בתנו הבכורה בשנת 1972 יש לנו שלוש בנות ולכל אחת מהן שני בנים ובת. אמא גרה איתנו עד שנפטרה כשהייתה בת 75. אני עזבתי את המונית בשנת 1986 ונכנסתי לשותפות עסקית בחנות בשוק הפשפשים. ביחד עם הורי אשתי עברנו להרצלייה, כשהבת הבכורה נכנסה לתיכון, האמצעית לחטיבת הביניים והקטנה לכיתה א'. לאשתי הייתה מחלת לב והיא נפטרה עוד לפני שהספיקה להחזיק נכד בידיה, אבל לפחות שמחה בחתונת בתה. אין לי על מה להתלונן, תודה לאל שיש לי משפחה ובית.

במהלך החיים ראיתי והרגשתי על בשרי את יחסם של אנשים אכזריים בשנאה. כשהגענו ארצה נאלצנו להתמודד עם תנאים קשים ויחס קשה דווקא במקום שבו ציפינו למנוחה ונחלה. אבל הנה באמת הגענו אליה, בסופו של דבר. ולמרות שאני כאן בבית הנעים שלי בסביבה הנעימה שלי ויש לי במה להתגאות, הלב שלי כועס וכואב לראות את היחס שלנו אל המהגרים. אני מבין שהמצב בעייתי ואני לא חי בקרבנות ומכיר אותם אישית אבל יש לי מסר ותקווה שנלמד ונדע לתת יחס טוב, כי כולנו אנשיים.

ראיון: שרי צירין

הרצלייה, יוני 2013